

Vergaderjaar 2000–2001

27 589

Samenvoeging van de gemeenten Dodewaard, Echteld en Kesteren

Nr. 3

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt omdat het zonder meer instemmend luidt (artikel 25a, vierde lid, onderdeel b, van de Wet op de Raad van State).

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Inleiding

Dit wetsvoorstel beoogt de samenvoeging van de gemeenten Dodewaard, Echteld en Kesteren tot een nieuwe krachtige plattelandsgemeente. De nieuwe gemeente Kesteren zal, met uitzondering van het gebied Medel dat van Echteld naar Tiel overgaat, het gebied van de samen te voegen gemeenten beslaan. Deze door de provincie geïnitieerde samenvoeging heeft een groot draagvlak.

De gemeenten Dodewaard en Echteld geven aan dat ze met het oog op de toekomst moeite hebben hun taken naar behoren uit te voeren. Ook uit onderzoek van de gemeente Kesteren blijkt dat voor een goed functioneren het versterken van de eigen organisatie of samenvoeging noodzakelijk is¹. Rondom de Midden-Betuwe heeft onlangs een tweetal herindelingsplaatsgevonden waarbij krachtige buurgemeenten² zijn gevormd. De vorming van een nieuwe krachtige gemeente Kesteren vormt het sluitstuk van de bestuurlijke reorganisatie in dit gebied.

Dit wetsvoorstel is gebaseerd op de ontwerpregeling die door provinciale staten van Gelderland op 21 juni 2000 is vastgesteld. Het provinciale voorstel is getoetst aan het vigerende herindelingsbeleid, hetgeen in het kabinetsstandpunt Vernieuwing Bestuurlijke Organisatie van meer 15 september 1995 (kamerstukken II 1995/96, 21 427 nr. 111, bijlage 3) is uiteengezet. In de Beleidsnotitie gemeentelijke herindeling van 27 november 1998 (kamerstukken II 1998/99, 26 331, nr. 1) wordt dit eerdere beleid nader uitgewerkt met inachtneming van het regeerakkoord.

2. Inhoud van het voorstel

De gemeenten Dodewaard, Echteld en Kesteren, met respectievelijk ongeveer 4300, 6700 en 10 700 inwoners worden, met uitzondering van het bedrijventerrein Medel, integraal samengevoegd. Daarmee wordt een gemeente gevormd van ongeveer 21 700 inwoners. Op het gebied Medel ga ik hierna in.

De gemeenteraden van Dodewaard en Echteld hebben zich meermaals uitgesproken voor een samenvoeging. Hoewel een deel van de raad van

¹ Rapport «Toekomstige bestuurlijke organisatie van de gemeente Kesteren» (Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie).

² Buren (Buren/Lienden/Maurik, Stb 1998, nr. 415).
Overbetuwe (Elst/Heteren/Valburg, Stb. 2000, 321).

Kesteren in eerste instantie gereserveerd tegenover de samenvoeging stond heeft de raad unaniem besloten constructief aan de samenvoeging mee te werken. Momenteel wordt er in nauw overleg tussen de gemeenten geanticipeerd op de beoogde samenvoeging. Hierbij is ook de dienst Openbare Werken Midden-Betuwe, een samenwerkingsverband tussen de drie gemeenten, betrokken.

Er bestaat tussen de in dit voorstel betrokken gemeenten de nodige gelijkheid in karakter. De samen te voegen gemeenten hebben in zekere mate een vergelijkbare cultuur, maatschappelijke en sociaal-economische achtergrond.

De drie gemeenten liggen in een landelijk gebied waar de landbouw richtinggevend is voor de ontwikkeling van andere functies. Kenmerkend is de fruitteelt en in toenemende mate de laanboomteelt. Daarnaast is er in iedere gemeente op beperkte schaal sprake van enige lokale bedrijvigheid.

De drie samen te voegen gemeenten worden ieder gekenmerkt door nadrukkelijk aanwezige infrastructuur (de druk bevaren rivier de Waal, de A15, en de ontwikkeling van de Betuwelijn).

Het bedrijventerrein Medel is in ontwikkeling gebracht door middel van een industrieschap tussen Tiel en Echteld. Door deze constructie kon worden voorzien in de behoefte aan een grootschalig bedrijventerrein dat op het grondgebied van Tiel moeilijk gerealiseerd kon worden. Het bedrijventerrein gaat volgens dit voorstel over naar de gemeente Tiel overeenkomstig de door provinciale staten vastgestelde ontwerpregeling. Ik sluit mij dan ook aan bij de overweging dat het vanuit functioneel oogpunt bezien voor de hand ligt om een grootschalig, regionaal bedrijventerrein in te delen bij de (regionale) centrumgemeente Tiel.

Ik wijs er verder op dat de overgang geen punt van discussie (meer) is tussen de samen te voegen gemeenten en Tiel. Het gemeentebestuur van Tiel en de vertegenwoordigers van de nieuw te vormen gemeente hebben er voor gekozen het industrieschap te laten bestaan. De nieuwe gemeente Kesteren blijft derhalve meedelen in de (mogelijke) exploitatiewinst.

De nieuw te vormen gemeente ontvangt van de gemeente Tiel een compensatie van 4,25 miljoen gulden voor het wegvallen van publiekrechtelijke rekenen als gevolg van het overgaan van het bedrijventerrein Medel naar Tiel. Dit bedrag zijn de betrokken partijen in gezamenlijk overleg overeengekomen.

3. Overgang politieregio's

De gemeente Dodewaard behoort nu tot de politieregio «Gelderland-Midden». De gemeenten Kesteren en Echteld maken deel uit van «Gelderland-Zuid». Gelet op de geografische ligging van de nieuwe gemeente Kesteren en – in samenhang daarmee – de effectiviteit van de uitoefening van de politietaak, ligt het in de rede om die nieuwe gemeente in te delen bij de politieregio «Gelderland-Zuid».

4. Financiële aspecten

De financiële startpositie vormde in het voortraject een punt van zorg bij de betrokken gemeenten. Zij hebben daarom Deloitte & Touche Bakkenist (DTB) een onderzoek laten uitvoeren naar de financiële aspecten van de herindeling. In het rapport van dit bureau wordt de conclusie getrokken dat de nieuwe gemeente geconfronteerd zal worden met een tekort van

1,8 miljoen gulden oplopend tot 3 miljoen gulden. Provinciale staten hebben naar aanleiding van deze conclusie tijdens de behandeling van de conceptontwerpregeling een motie aangenomen waarin gedeputeerde staten worden verzocht: «zich tot het uiterste in spannen voor het bereiken van een gewenningsbijdrage op maat van het Rijk voor de nieuwe vormen gemeente.»

Ik ben, ook na bestudering van het DTB-rapport, van mening dat de zorg van de gemeenten en provinciale staten omtrent de financiële positie van de nieuwe gemeente niet geheel terecht is. De kosten die direct voortvloeien uit de samenvoeging worden via het gemeentefonds onderhouden door middel van een uitkering op grond van de maatstaf herindelings. De hoogte van deze uitkering is in het afgelopen jaar in nauw overleg met de Tweede Kamer vastgesteld. De nieuwe gemeente kan op grond hiervan een bijdrage van ruim 9 miljoen gulden verwachten. Ook structureel zie ik geen problemen. De algemene uitkering zal in 2002 voldoende zijn om de nieuwe gemeente financieel volwaardig van start te laten gaan. Het is aan het bestuur van de nieuwe gemeente om besluiten te nemen over de uitgaven die de nieuwe gemeente zal gaan doen en de dekking ervan.

5. Gevolgen voor de scholen

Voor de basisscholen in Dodewaard en Kesteren heeft de samenvoeging geen enkel gevolg. Een van de vier scholen in Echteld (een openbare basisschool) kan thans slechts voortbestaan doordat de gemeente is opgedeeld in een gebied met een hoge en een gebied met een lage opheffingsnorm. De nieuwe gemeenteraad kan verschillende maatregelen nemen, om het voortbestaan van de school te garanderen.

6. Inwerkingtreding en verkiezingen

Naar verwachting zal deze herindelingswijziging bij een voorspoedige parlementaire behandeling op 1 januari 2002 effectief kunnen worden.

De wet zal uiterlijk half september 2001 in werking moeten treden om voor de voorbereiding van de herindelingsverkiezingen voldoende tijd te hebben. Deze verkiezingen zullen dan plaatsvinden in november of december 2001.

De eerstvolgende reguliere gemeenteraadsverkiezingen zijn voorzien in maart 2002. Dat betekent, dat normaal gesproken de zittingstermijn van de nieuwe raden na de herindelingsverkiezingen slechts 4 maanden bedraagt. Het spreekt voor zich dat dit een onwerkbaar korte periode is.

Derhalve is in dit voorstel de voorziening opgenomen dat indien de reguliere verkiezingen binnen een jaar na de herindelingsdatum plaats vinden, deze niet worden gehouden.

De zittingstermijn van de nieuwe gemeenteraad zal in dat geval de periode van 1 januari 2002 tot medio april 2006 beslaan.

7. Naamgeving

Overeenkomstig de ontwerpregeling van provinciale staten is in dit voorstel de naam van de grootste gemeente Kesteren gekozen als naam voor de nieuwe gemeente. Van de betrokken gemeenten is tot nu toe geen verzoek ontvangen om in afwijking daarvan een andere naam op te nemen. Het is al jaren goed gebruik dat de naam in het wetsvoorstel wordt aangepast als de betrokken gemeenteraden het daar tijdig over eens zijn, blijkend uit gelijkkluidende besluiten. Dit onder andere ter voor-

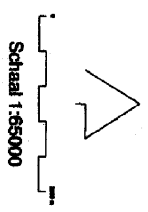
koming van extra kosten. Tevens gaat de nieuwe gemeente direct van start met haar nieuwe naam wat aan een nieuwe start een belangrijke impuls kan geven. Overigens kan de nieuwe gemeente indien zij dat wenst op grond van artikel 158 van de Gemeentewet haar naam later zelf wijzigen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K. G. de Vries

HERINDELING DODEWAARD ECHTELD KESTEREN



- LEGENDA**
- Te handhaven gemeentegrans
 - Te vervallen gemeentegrans
 - Voorstel nieuwe gemeentegrans
- *voorlopige inwonersaantal per 01-01-1998



provincie
GELDERLAND

DIENST BESTUURSDEKING
Afdeling BOC
brans-7rov Gelderland
13 november 2000

alsw: Jan Gerritsen